

# ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของข้าราชการ กรณีการเบิกเงินค่าเช่าบ้าน<sup>1</sup>

ศิริพร ตาโท<sup>2</sup>

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหากฎหมายเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของข้าราชการ กรณีการเบิกเงินค่าเช่าบ้านมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา แนวคิด หลักการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของข้าราชการ มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของข้าราชการกรณีการเบิกเงินค่าเช่าบ้านของประเทศไทย และต่างประเทศ ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจประวัติความเป็นมา แนวคิด หลักการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของข้าราชการ รวมทั้งมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของข้าราชการกรณีการเบิกเงินค่าเช่าบ้านของประเทศไทยและต่างประเทศ

ค่าเช่าบ้านข้าราชการ ถือเป็นค่าตอบแทนประเภทหนึ่งซึ่งทางราชการให้กับข้าราชการนอกเหนือจากเงินเดือนและเงินตอบแทนอื่นที่ได้รับจากทางราชการเพื่อเป็นการช่วยเหลือข้าราชการผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัยเนื่องจากทางราชการเป็นเหตุ คือ ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปปฏิบัติราชการประจำสำนักงานแห่งใหม่ในต่างท้องที่ที่ข้าราชการผู้นั้นได้ปฏิบัติราชการอยู่จึงได้รับความเดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัยหากทางราชการไม่ได้จัดบ้านพักให้ไม่มีเคหสถานอันเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองหรือคู่สมรสหรือได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ในต่างท้องที่ตามคำร้องขอของตนเอง ซึ่งหากข้าราชการจะต้องไปเช่าบ้านเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยให้ข้าราชการผู้นั้น มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านได้เท่าที่จ่ายจริงตามสมควรแก่สภาพแห่งบ้าน รวมทั้งให้ข้าราชการที่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านที่เช่าซื้อบ้านหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคามูลค่าบ้านที่ค้างชำระอยู่ในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยและได้อาศัยอยู่ในบ้านนั้นจริงสามารถนำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้ดังกล่าวมาเบิกค่าเช่าบ้านแทนการเช่าบ้านได้ ทั้งนี้แต่ไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้ในบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการ เว้นแต่ ข้าราชการผู้นั้นเข้าช้อยกเว้นที่ทำให้ไม่เกิดสิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน ทั้งนี้ เมื่อมีการออก กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์เพื่อกำหนดสิทธิและวิธีการเบิกจ่ายค่าเช่าบ้านตามสิทธิของข้าราชการ แต่มีกฎหมายบางมาตราที่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน ทั้งยังไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่แท้จริงของกฎหมายเป็นต้น เมื่อได้ศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ในการเบิกเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการแล้ว โดยพิจารณากับแนวคิดหลักการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับค่าเช่าบ้านราชการ รวมทั้งมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์กรณีการเบิกค่าเช่า

---

<sup>1</sup>บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของข้าราชการ กรณีการเบิกเงินค่าเช่าบ้าน โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิลา ภักดีคง และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.พันธ์เทพ วิฑิตอนันต์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คนพร จิตต์จริงเกียรติ

<sup>2</sup>นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาเขตบางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บ้านข้าราชการตามกฎหมายของไทยและของต่างประเทศแล้วตามกฎหมายของไทยยังขาดมาตรการที่เป็น การรองรับสิทธิขั้นพื้นฐานที่จำเป็นในเรื่องที่อยู่อาศัยที่ไม่เป็นกรรม

จากการศึกษาทำให้ทราบว่ากฎหมายเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของข้าราชการ กรณีการเบิกเงินค่าเช่า บ้าน ยังไม่ชัดเจน ไม่ครอบคลุม ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่แท้จริงของกฎหมายหลายประการ โดยพบว่า กฎหมายของไทยยังขาดมาตรการที่เป็น การรองรับสิทธิขั้นพื้นฐานที่จำเป็นในเรื่องที่อยู่อาศัยทำให้เกิดความ ไม่เป็นธรรมแก่ข้าราชการที่ได้รับความเดือดร้อน ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

จากการศึกษาประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสังกัดของข้าราชการที่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน เนื่องมาจากตาม พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 4 ได้บัญญัติเกี่ยวกับข้าราชการ ผู้ที่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านไว้โดยได้ให้นิยามความหมายของคำว่า “ข้าราชการ” ให้หมายความว่า ข้าราชการ พลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่า ด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ข้าราชการฝ่ายอัยการ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการ ฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการฝ่ายรัฐสภาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ข้าราชการตำรวจตามกฎหมายว่า ด้วยตำรวจแห่งชาติ ข้าราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหาร และข้าราชการครูตาม กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูซึ่งไม่ครอบคลุมถึงข้าราชการประเภทอื่น ๆ จึงทำให้เกิดความไม่เท่า เทียมหรือเกิดการลักลั่นในการใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านของข้าราชการได้ของข้าราชการที่อยู่ต่างหน่วยงานต่าง ส่วนราชการ แต่อาจได้รับสิทธิค่าเช่าบ้านในหลักเกณฑ์และอัตราที่ต่างกัน บางส่วนราชการมีการกำหนด หลักเกณฑ์ที่ทำให้ข้าราชการได้รับสิทธิที่แตกต่างกับหน่วยงานอื่น รวมทั้ง การตีความในบทบัญญัติของ กฎหมายที่มีความแตกต่างกันออกไป

ประเด็นปัญหาที่สองปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของข้าราชการสิทธิที่ได้ค่าเช่าบ้านข้าราชการ กรณีข้าราชการได้รับคำสั่งให้เดินทางไปปฏิบัติงานในต่างท้องที่ สิทธิของข้าราชการที่ได้รับค่าเช่าบ้านเป็น การจำกัดสิทธิการเบิกค่าเช่าบ้านไว้เฉพาะข้าราชการที่ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่าง ท้องที่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการเท่าที่ ต้องจ่ายจริงตามที่สมควรแก่สภาพแห่งบ้าน แต่ไม่เกินอัตรา ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ มีข้อยกเว้น 3 ประการ ดังนั้น จึงทำให้ผู้ที่ไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการ ได้แก่ กรณี ดังต่อไปนี้ 1. ทางราชการได้จัดที่พักอาศัยให้อยู่แล้ว 2. มีเคหสถานอันเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองหรือคู่สมรส ในท้องที่ไปประจำสำนักงานใหม่โดยไม่มีหนี้ค้างชำระกับสถาบันการเงิน และ 3. ได้รับคำสั่งให้เดินทางไป ประจำสำนักงานใหม่ในต่างท้องที่ตามคำร้องขอของตนเอง จึงทำให้ข้าราชการบางรายที่มีลักษณะเป็นไป ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ตามมาตรา 7 (3) ที่กำหนดให้ข้าราชการไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านในกรณีได้รับ คำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ในต่างท้องที่ตามคำร้องขอของตนเอง เนื่องจากเจตนารมณ์ของ กฎหมายเพื่อเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนของข้าราชการการข้อยกเว้นอันเป็นการทำให้ข้าราชการไม่ได้

รับสิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน ซึ่งได้รับความเดือดร้อนจากการปฏิบัติราชการเช่นเดียวกันไม่ว่าจะได้รับคำสั่งหรือตามคำร้องขอของตนเอง

ประเด็นปัญหาที่สาม ปัญหาเกี่ยวกับเคสสถานของข้าราชการกรณีเหตุที่ทำให้กรรมสิทธิ์ในเคสสถานนั้นโอนไปหรือไม่สามารถพักอาศัยอยู่ได้ โดยกำหนดให้ข้าราชการผู้ได้รับราชการหรือได้รับคำสั่งให้ไปรับราชการในท้องที่ใด และไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการเพราะเหตุที่มีเคสสถานอันเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองหรือคู่ สมรสตามมาตรา 7 (2) แม้ว่ากรรมสิทธิ์ในเคสสถานได้โอนไปด้วยเหตุใดก็ตามไม่ทำให้เกิดสิทธิที่จะได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการในระหว่างรับราชการในท้องที่นั้น เว้นแต่เคสสถานนั้นถูกทำลายหรือเสียหายเนื่องจากภัยพิบัติจนไม่สามารถพักอาศัยอยู่ได้ แต่ไม่ได้กำหนดรวมถึงกรณีการเวนคืนอันเนื่องมาจากทางราชการเป็นเหตุไว้ในบทบัญญัติดังกล่าวหรือเหตุอื่นที่ทำให้ไม่สามารถพักอาศัยอยู่ได้ส่งผลให้เกิดปัญหาในการตีความตามกฎหมายกรรมสิทธิ์ในเคสสถานได้โอนไปด้วยเหตุใด นั้น บทบัญญัติตามมาตรา 9 ไม่ได้มีการกำหนดครอบคลุมถึงกรณีการเวนคืนไว้ หรือการโอนกรรมสิทธิ์ด้วยเหตุอื่นในอนาคตซึ่งทำให้เป็นปัญหาในการตีความว่าจะรวมถึงกรณีการที่ส่วนราชการเวนคืนที่ดิน หรือการโอนกรรมสิทธิ์ด้วยเหตุอื่น จึงทำให้เป็นปัญหาในการตีความกฎหมายอาจไม่ได้ครอบคลุมถึงกรณีดังกล่าวด้วย เพราะเนื่องมาจากการโอนกรรมสิทธิ์ในเคสสถานนั้นไม่ได้เกิดจากเจตนาของเจ้าของกรรมสิทธิ์ แต่มีเหตุอื่นทำให้เจ้าของกรรมสิทธิ์จำต้องยินยอมอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ตามกฎหมายนอกเหนือจากเหตุภัยพิบัติตามข้อยกเว้นของหลักกฎหมายดังกล่าว

ประเด็นปัญหาที่สี่ ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิของข้าราชการในการเช่าซื้อบ้านต่างท้องที่ที่ตนปฏิบัติงาน เนื่องจากเกิดความเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยความเจริญเริ่มขยายตัวออกไปในแต่ละจังหวัด ข้าราชการผู้มีสิทธิเบิกเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการเมื่อเห็นว่าไม่สามารถซื้อบ้านในท้องที่ที่ตนเองปฏิบัติราชการได้ จึงซื้อบ้านในท้องที่อื่น แต่บทบัญญัติในกฎหมายยังไม่มี การเปลี่ยนแปลงและยังคงกำหนดให้ข้าราชการผู้ใช้สิทธิหากประสงค์จะเบิกค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านเป็นครั้งแรกจะต้องซื้อบ้านในท้องที่ที่สำนักงานตั้งอยู่เท่านั้น กรณีที่ข้าราชการซึ่งมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกานี้ได้เช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระอยู่ในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่ เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยและได้อาศัยอยู่จริงในบ้านนั้นให้ข้าราชการผู้นั้นมีสิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้ดังกล่าวมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการได้ไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้ ๑ เป็นเหตุให้ข้าราชการผู้ที่ซื้อบ้านในท้องที่นอกท้องที่ที่สำนักงานตั้งอยู่ไม่สามารถนำบ้านหลังดังกล่าวมาใช้สิทธิยื่นขอเบิกเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการได้

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหากฎหมายเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของข้าราชการ กรณีการเบิกเงินค่าเช่าบ้าน ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

#### 1. ปัญหาเกี่ยวกับสังกัดของข้าราชการที่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน

แก้ไขปรับปรุงกฎหมายโดยบัญญัติให้ข้าราชการมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านครอบคลุมข้าราชการทุกประเภท ทุกส่วนราชการ ให้ถือปฏิบัติโดยอยู่ภายใต้บทบัญญัติเดียวกัน ทั้งนี้ รัฐควรสนับสนุนและ

ส่งเสริมทั้งด้านการเงินและมาตรการทางกฎหมายให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายค่าเช่าบ้าน หลักสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานในเรื่องที่อยู่อาศัย สอดคล้องกับหลักความเสมอภาคซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลซึ่งควรได้รับอย่างเท่าเทียมกัน แม้ข้าราชการจะปฏิบัติงานในส่วนราชการ ต่างสังกัดกัน แต่ถือว่าข้าราชการได้ปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการเช่นเดียวกัน ไม่ว่าอยู่ภายใต้สังกัดหรือขึ้นตรงกับส่วนราชการใด ข้าราชการทุกคนควรได้รับสิทธิในการเบิกเงินค่าเช่าบ้านจากการปฏิบัติราชการให้แก่ส่วนราชการอย่างเท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติ หรืออยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายหรือบทบัญญัติที่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับมาตรการทางกฎหมายของสหรัฐอเมริกา ประเทศแคนาดา เกือบรัฐออสเตรเลียและประเทศเนเธอร์แลนด์

2. ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของข้าราชการที่ได้ค่าเช่าบ้านกรณีข้าราชการได้รับคำสั่งให้เดินทางไปปฏิบัติงานในต่างท้องที่

แก้ไขปรับปรุงกฎหมาย โดยการตัดเงื่อนไขอันเป็นข้อยกเว้นในมาตรา 7 (3) ที่เป็นการจำกัดสิทธิของข้าราชการ เพื่อให้ข้าราชการมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการที่ราชการเป็นเหตุ ซึ่งตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ราชการอย่างเท่าเทียมกันไม่เป็นการเลือกปฏิบัติ ช่วยเหลือพวกพ้อง หรือเอื้อประโยชน์กับข้าราชการเพียงบางรายเท่านั้น รัฐควรส่งเสริมและให้การสนับสนุนเช่นเดียวกับมาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศ เช่น ในสหรัฐอเมริกา หรือประเทศเนเธอร์แลนด์ที่รัฐให้การสนับสนุนทั้งด้านการเงินและกฎหมายเพื่อส่งเสริมสวัสดิการเรื่องที่อยู่อาศัยให้แก่เอกชนและข้าราชการ โดยเฉพาะการให้สวัสดิการในเรื่องค่าเช่าบ้าน มีการจัดบ้านสรรบ้านพักหรือที่อยู่อาศัยให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเท่าเทียมกัน โดยถือว่าที่อยู่อาศัยเป็นสวัสดิการที่มีความสำคัญเป็นการช่วยเหลือข้าราชการชั้นผู้น้อยให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น การจำกัดสิทธิไม่ให้เบิกค่าเช่าบ้านเพราะเหตุบรรจุใหม่ หรือเพราะไม่เคยได้รับคำสั่งให้ย้ายไปดำรงตำแหน่งในต่างท้องที่ หรือการจำกัดข้าราชการที่ร้องขอย้ายไปปฏิบัติในต่างท้องที่ตามคำขอของตนนั้นเป็นการบัญญัติที่ไม่คำนึงถึงความจำเป็น หรือความเดือดร้อนอันแท้จริงของข้าราชการ การจำกัดสิทธิควรมุ่งหมายให้มีผลต่อผู้ที่ไม่มีความเดือดร้อนจำเป็นในเรื่องที่อยู่อาศัยจริงๆ เท่านั้น เช่น ทางราชการจัดที่พักอาศัยให้ มีเคหสถานอันเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองหรือคู่สมรสอยู่แล้ว ทั้งนี้การย้ายตามคำร้องขอหรือได้รับคำสั่งย้ายจากทางราชการเป็นเหตุอันเป็นการจำกัดสิทธินั้น ถือว่าไม่เป็นธรรม เพราะการย้ายของข้าราชการไม่ว่าด้วยเหตุใดก็ไม่ควรถูกจำกัดสิทธิ ทั้งนี้รัฐควรรองรับกำหนดให้เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ข้าราชการพึงได้รับ

3. ปัญหาเกี่ยวกับเคหสถานของข้าราชการกรณีโอนกรรมสิทธิ์ไปหรือมีเหตุที่ทำให้ไม่สามารถพักอาศัยได้

แก้ไขบทบัญญัติกรณีการโอนให้กรรมสิทธิ์ในเคหสถานโดยการยกเลิกบทบัญญัติที่กำหนดให้กรรมสิทธิ์ในเคหสถานได้โอนไปด้วยเหตุอันเนื่องมาจากภัยพิบัติเพียงกรณีเดียว โดยให้ครอบคลุมกรณีอื่นทั้งจากการที่มาจากทางราชการเหตุ เช่น การถูกเวนคืนอสังหาริมทรัพย์หรือการโอนไปซึ่งกรรมสิทธิ์ในกรณีอื่น อันเป็นเหตุทำให้กรรมสิทธิ์ในเคหสถานนั้นโอนไปโดยไม่ได้เกิดเจตนาของเจ้าของกรรมสิทธิ์ แต่เป็น

การโอนไปอันเกิดจากการที่รัฐใช้อำนาจตามกฎหมาย ซึ่งเป็นกรณีที่นอกเหนือจากบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดไว้ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการวินิจฉัยตีความว่ากรณีมีการโอนกรรมสิทธิ์นั้นรวมถึงกรณีใดบ้าง ทั้งนี้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายเป็นหลักว่าหากข้าราชการได้รับความเดือดร้อนเรื่องที่פקอาศัย ก็ควรมีสภาพในการเบิกเงินค่าเช่าบ้านเป็นการช่วยเหลือ หรือบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ข้าราชการ ไม่จำกัดเพียงแต่กรณีที่กรรมสิทธิ์ในเคหสถานได้โอนไปด้วยเหตุภัยพิบัติเพียงเหตุเดียว แต่ให้ครอบคลุมกรณีอันมาจากเหตุอื่นด้วย ทั้ง จากการถูกเวนคืนอันเนื่องมาจากทางราชการหรือเหตุอื่นที่ไม่อาจคาดหมายได้ ซึ่งไม่ได้เกิดจากเจตนาของเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ต้องการให้กรรมสิทธิ์นั้นโอนไป

#### 4. ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิของข้าราชการในการเช่าซื้อบ้านต่างท้องที่ที่ตนปฏิบัติงาน

แก้ไขปรับปรุงกฎหมายโดยให้ข้าราชการมีสิทธิในการเลือกได้ว่าจะใช้สิทธิอย่างไรอย่างหนึ่งในกรณีดังต่อไปนี้

1. เช่าบ้านตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 14 หรือ
2. เช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้ตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 17 หรือ
3. นำสิทธิการเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้ที่เคยได้รับอนุมัติตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 17 ในท้องที่เดิมไปใช้ในท้องที่ใหม่

#### เอกสารอ้างอิง

กรมบัญชีกลาง, สำนักมาตรฐานค่าตอบแทนและสวัสดิการ, องค์ความรู้เรื่องค่าเช่าบ้านข้าราชการ.

เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, หลักความเสมอภาค, [Online], Available URL: <http://www.public-law.net>, 2548, (มกราคม 3).

เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, หลักพื้นฐานกฎหมายมหาชน ว่าด้วย รัฐ รัฐธรรมนูญและกฎหมาย, กรุงเทพฯ : วิญญูชน, (2557).

คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, คู่มือค่าเช่าบ้านข้าราชการ, กรุงเทพมหานคร, ตุลาคม 2553.

เจริญศักดิ์ ศาเลกิจ, กฎหมายว่าด้วยค่าเช่าบ้านข้าราชการ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน, [Online], Available URL: <http://www.public-law.net>.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, คำอธิบายวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ, กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร พับลิชชิ่ง, (2556).

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, คำอธิบายกฎหมายมหาชน เล่ม 1, (กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2538).

บรรเจิด สิงคะเนติ, สารานุกรมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เรื่องหลักความเสมอภาค, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2543).

ประยูร กาญจนกุล, คำบรรยายกฎหมายปกครอง, กรุงเทพฯ, (โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), 2538.

ปรีดี พนมยงค์, “คณะราษฎรกับการอภิวัฒน์ประชาธิปไตย 24 มิถุนายน,” ในแนวความคิดประชาธิปไตยของปรีดี พนมยงค์, (กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์, 2535), อ้างถึงในสมคิด เลิศไพฑูรย์, หลักความเสมอภาควารสารนิติศาสตร์ปีที่ 30 ฉบับที่ 2, (มิถุนายน 2543).

พลตล กฤตยานวัช, เอสโครว์กับการคุ้มครองผู้บริโภคในการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์, มกราคม, 2553.

ไพศาล บัณฑิตยานนท์, แบบอย่างกฎหมายปฏิรูปสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของสหรัฐอเมริกา, ประชาชาติธุรกิจ, 18-20 ธันวาคม, 2538.

สมยศ เชื้อไทย, **หลักรัฐธรรมนูญทั่วไป**, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2535).

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, **รัฐธรรมนูญฝรั่งเศส ค.ศ.1958**, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2541).

ปฐมาภรณ์ บุญปราง, **การจัดการภัยพิบัติ : ปรัชญาสวัสดิการและการประยุกต์**, วารสารราชบัณฑิตยสถาน, ปีที่ 37 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม – กันยายน 2555.

สมคิด เลิศไพฑูรย์, **หลักความเสมอภาค**, วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 30 ฉบับที่ 2, (มิถุนายน 2543).

มงคล นกชัยภูมิ, **ปัญหาการจำกัดสิทธิการเบิกเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการ**, นิศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2548.

วรเจตน์ ภาคีรัตน์. **หลักนิติรัฐและหลักนิติธรรม**, [Online], Available URL: <http://www.pub-law.net>, 2553, (มกราคม 31).

วัชรภรณ์ จุ้ยลำเพ็ญ, **สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, หน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช**, 2560.

\_\_\_\_\_, **สิทธิการได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการ**, [Online], Available URL: <http://www.public-law.net>, 2555 (กันยายน, 9).

สำนักงาน ก.พ.ร, **คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Rating)**.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.), **คู่มือระบบค่าตอบแทนสำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญ**, พิมพ์ครั้งที่ 1, 2555, (กันยายน 1).

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, สถาบันดำรงราชานุภาพ, **สิทธิประโยชน์ของข้าราชการ กรณีค่าเช่าบ้านสวัสดิการและบำเหน็จบำนาญ**, เอกสารความรู้ สดร. ลำดับที่ 7, ปีงบประมาณ 2555, สิงหาคม 2555.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

พระราชบัญญัติการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับรายจ่ายเงินบางประเภทตามงบประมาณรายจ่าย พ.ศ. 2518

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545

พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. 2547

พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550

พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2552

พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2556

พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2561

ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. 2549

ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2552

หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการจัดข้าราชการเข้าพักอาศัยในที่พักของทางราชการ พ.ศ. 2560

Claude-Albert COLLIARD, **หลักความเสมอภาค**, อ้างถึงในสมคิด เลิศไพฑูรย์, วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 30 ฉบับที่ 2, (มิถุนายน 2543).

Donald j. Grimberg, “**The Housing Act of 1902**”, in *Housing in the Netherlands 1900-1904*, pp.33-41, อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, คณะอนุกรรมการนโยบายที่อยู่อาศัย, “การสัมมนาเรื่องนโยบายที่อยู่อาศัยของต่างประเทศ”.

F.MELIN-SOUCRAMENINE, “Les adaptations du principe d’egalite a la diversite des territoires”, RFDA 1977, **หลักความเสมอภาค**, อ้างถึงในสมคิด เลิศไพฑูรย์, วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 30 ฉบับที่ 2, (มิถุนายน 2543).

Isolate Posts and Government Housing Directive, **Government Housing, March 2017**, Employee housing policy, April 2019 Government of South Australia Department for Education.

Jean-Francois FLAUSS, “**Discrimination positive et convention europeenne des droits de l’ homme**”, in *Pouvoir et Liberte Etudes Offertes a Jacques MOURGEON* (Bruxelles:Emile Bruylant,1998), อ้างถึงในสมคิด เลิศไพฑูรย์, **หลักความเสมอภาค**, วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 30 ฉบับที่ 2, (มิถุนายน 2543).

US Code, **Department of State Standardized Regulations (Government Civilians, Foreign Areas) (SR) - Foreign Affairs Manual (FAM)**, ประมวลกฎหมาย 5 U.S.C. 5912.